

A Ambulabunt, inquit, & non deficient. Et Psalm. 73. de impijs: Et lingua eorum, inquit, ambulat: id est, regnat super terram. Sic & Hierem. de impijs, cap. 12. queritur, quod plantati proficiant. Deinde intentissimos fuisse impios ad persequendum pios. Etenim, circumquaq; ambulare impios, praesertim in hac causa quam Propheta hoc Psalmo versat, non solum est regnare impios, sed etiam instar leonum & luporum circuire, & quærere quos deuorent ac perdant. Vnde & Ebræus Kimhi sic hoc loco dicit, **לחריץ להם**: id est, *Ad affligendum eos*, pauperes videlicet. Sic diabolus ipse ab apostolo Petro circuire, & quos deuoret quærere dicitur. Itaq; hoc loco Propheta queritur, & multos fuisse impios, ac circumquaq; dispersos: deinde regnum eos in populo Dei obtinuisse, & ad affligendum pauperes fuisse intentissimos. Quid igitur hic aliud obseruandum est, quam sicubi multiplicentur impij, passimq; regnent, & pauperes opprimant, orandum esse Dominum, vt suos ipse custodiat & conseruet: sicuti versu præcedenti Propheta orauit.

1. Pet. vlt.

Cum exaltantur vilissimi filiorum hominum.] Obseruandum hæc est, quam causam mali huius assignet Propheta. Poterat inducere peccata populi, & iustum Dei iudicium: verum vt notet regni Saulitici corruptionem, culpam ijs tribuit, qui ad gubernacula rerum fuerant euecti. Magistratus potestatem, quæ à Deo est, non culpatur. Neq; enim dicit: *Cum exaltantur homines*. Culpatur verò leuitatem ac vilitatem eorum, quibus potestas superior fuerat concedita. *Cum exaltantur*, inquit, *vilissimi filiorum hominum*. Viles ex filijs hominum sunt, homines plebeij & infimæ fortis nulla rerum gerendarum dexteritate præditi: ideoq; ad assentandum & obsequendum tyrannicæ libidini parati ac prompti. Notandum itaq; hæc est, hinc maximam esse corruptionem etiam in populo Dei, quod homines viles & leues, magistratus potestati administrandæ adiuuentur: vt non frustra sit, quod principes populi, Num. 25 propter populi corruptionem iussu Domini patibulis appensi fuisse legantur. Est igitur orandus Dominus, vt det magistratus graues, sinceros, probos, & iustitiæ amâtes. Deinde, ministros verbi quoque tales Ecclesiæ suæ præficiat, de quibus dici nequeat quod sint **לבוני ארץ** **לבוני ארץ**: id est, quisquilæ vulgæ, homines leues, viles & inanes. Interim non est cogitandum contemnere Prophetam filios hominum, vulgus ac plebem in populo Dei. Absit. Non contemnit eos: sed id culpatur, quod qui vilissimi in illis erant, ad fastigia gubernandarum rerum euehebantur, vt essent tyrannidis mancipia, & viam cuius impietati vilitate ac leuitate sua aperirent. Omnino heroicus animus grauis ac fortis, ad magistratum gerendum requiritur. Virum enim, vt ille ait, probat magistratus. Præfens hoc seculum cum in ecclesiasticis, tum profanis rebus, hinc potissimum corruptum est, quod vilissimi homines exaltantur.

PSALMVS XIII.

AD PRÆCINENDVM PSALMVS DAVIDIS.

ARGVMENTVM PSALMI.

Exprimitur hoc Psalmo animus primùm grandi tentatione, simul & mærore cordis in rebus adflicti affectus: deinde ad Deum orando cõuersus, ac tandè bona fiducia erga bonitatẽ Dei recreatus, futurũq; sperans, vt breuì propter acceptam diuinitus salutem exultaturus sit, ac Domino gratias acturus. Sunt itaq; tres huius Psalmi partes. Prima querimoniam habet, versibus duobus, 1. & 2. Secunda orationem, versu 3. & 4. Tertia, versu vltimo, fiduciam in bonitatem Dei, de futuro auxilio.

VSQUEQUO Domine obliuisceris mei penitus? vsquequò abscondis faciem tuam à me.

VERB.

2. vsquequò ponam consilia in anima mea, dolorem in corde meo per diem? vsquequò exaltabitur inimicus meus super me.

3. Respice, & responde mihi, Domine Deus meus? illumina oculos meos, ne obdormiam in morte.

4. Ne dicat inimicus meus, Præualui aduersus eum: ne, qui tribulant me, exultent, si motus fuero.

5. Et ego in bonitate tua confido, exultabit cor meum in salute tua: cantabo Domino, quòd rependerit mihi.

Ne qui tribulant me.] Non est hoc loco in Ebræo illud *Ne*, si verba penes: verum si sensum consideres, apparet esse repetendum quod initio versus est positum: nec aliena est ista repetitio à loquutionibus Davidicis. Alij legunt, *Qui tribulant me, exultabunt*, &c. dempto Campensi, qui vertit, *Et hostes mei exultent*: & Luthero, Bucero, ac Zuinglio, qui voculam *Ne* repetierunt.

LECTIO.
Vers. 4.

Quòd reprehenderit mihi.] Ebr. **בִּי אֵלֵי גְבוּרָתְךָ**. Græc. **ὅτι ὀνόματι τῆς ἐπιφανείας σου**. Vulgata Latina: *Qui bona tribuit mihi*. Chald. **אֵי טְבָאָה עִי** **בְּיַד יְיָ**: id est, *Quia benignè mecum egit*. Hieron. *Qui reddidit mihi*. Felix: *Quoniaam tribuit mihi*. In Ebræo non est illud: **אֵי טְבָאָה עִי** **בְּיַד יְיָ**: id est, *Et psallam nomini Domini altissimi*. quam particulam & Græcus & vulgata Latina habent. Chaldæus vero non habet, nec Hieron. Et rursus hoc loco apparet, Arabicam versionem compositam esse secundum Septuaginta interpretationem. Nam & ipsa Psalmum hunc sic claudit: *Et laudabo nomen Domini excelsi*.

vsquequò Domine obliuisceris mei.] Queritur hisce duob. versibus pientissimus David, primùm de eo, quòd videatur Deus sui esse oblitus. Obluio quidè in Deum nõ cadit prorsus alicuius rei, nedum eorum qui in ipsum sperant, & toti ab eo pèdent: verum quoniaa persequutio illa quã Saul impius in-

EXPLA-
NATIO.
Vers. 1.